

Předkládá: Mgr. Vlasta Bohdalová

**Pozměňovací návrh
k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální
podpoře, ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 854)**

Dosavadní čl. I a II se označují jako ČÁST PRVNÍ „Změna zákona o státní sociální podpoře“ a vkládá se nová ČÁST DRUHÁ čl. III, která včetně nadpisu zní:

**"ČÁST DRUHÁ
Změna zákona o veřejném zdravotním pojištění**

Čl. III

V § 7 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 222/2003 Sb., zákona č. 350/2005 Sb., zákona č. 47/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 369/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 314/2015 Sb. a zákona č. 47/2016 Sb., se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se nové písmeno r), které zní:

„r) osoby starší 26 let studující prvně v doktorském studijním programu uskutečňovaném vysokou školou v České republice ve standardní době v prezenční formě studia, pokud nejsou zaměstnanci nebo osobami samostatně výdělečně činnými podle § 5; za dobu uvedeného studia se pro účely tohoto písmena považuje také kalendářní měsíc, v němž osoba ukončila uvedené studium.““.

Dosavadní čl. III se označuje jako ČÁST TŘETÍ čl. IV ÚČINNOST.

V názvu zákona se doplňují slova „, , a zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů“.

Odůvodnění

Vládním návrhem zákona se mj. mění ustanovení § 12 zákona o státní sociální podpoře, definující soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání, která je (při splnění podmínky věku do 26 let) jedním z důvodů pro to, aby dítě bylo dle § 11 pro účely daného zákona považováno za nezaopatřené.

S problematikou vymezení kategorie osob, které jsou považovány za nezaopatřené, souvisí i tento pozměňovací návrh.

Některé jiné právní předpisy při vymezení nezaopatřenosti dítěte či jeho soustavné přípravy na budoucí povolání odkazují buď na zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, anebo na zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Takovým předpisem je i zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který v § 7 odst. 1 stanoví, že stát je plátcem pojistného veřejného zdravotního pojištění prostřednictvím státního rozpočtu mj. za nezaopatřené děti, s tím, že „nezaopatřenost dítěte se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře“.

V té souvislosti se navrhuje pro účely zákona o veřejném zdravotním pojištění fakticky rozšířit okruh státem podporovaných studentů o část vysokoškolských studentů starších 26 let, kteří s ohledem na úpravu obsaženou v zákoně o státní sociální podpoře nejsou nezaopatřenými dětmi.

Tento pozměňovací návrh tedy rozšiřuje okruh tzv. „státních pojištěnců“ (za které platí pojistné veřejného zdravotního pojištění stát) o studenty doktorského studijního programu v prezenční formě studia starší 26 let, kteří studují v rámci standardní doby studia a nemají příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti.

Současná úprava nereflektuje standardní dobu studia doktorského studijního programu, když stát platí za tyto studenty pojistné jen do 26. roku věku, přičemž však i při dodržení standardní doby studia je tato věková hranice téměř vždy překročena.

Délka standardní doby studia činí dle zákona o vysokých školách v případě bakalářských studijních programů 3 až 4 roky, v případě navazujících magisterských studijních programů 1 až 3 roky, u nenavazujících magisterských studijních programů 4 až 6 let a u doktorských studijních programů 3 až 4 roky.

Výše doktorského stipendia dosahující cca 7500 Kč je jednou z nejnižších v EU.

Po 26. roku věku je navíc student doktorského studijního programu povinen (není-li současně např. zaměstnán) platit pojistné zdravotního pojištění jako osoba bez zdanitelných příjmů – tj. ve výši vypočtené (v souladu s § 2 odst. 1 a § 3b zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů) jako 13,5 % z vyměřovacího základu rovnajícího se minimální mzdě po zaokrouhlení na korunu nahoru. Výše pojistného tedy od 1. ledna 2017 (po zvýšení minimální mzdy na 11 000 Kč měsíčně) činí 1 458 Kč měsíčně.

Reálně tak studentovi zbývá 6 042 Kč na živobytí, což je necelých 60 % částky, která je v České republice stanovena jako hranice ohrožení příjmovou chudobou. Ta dle ČSÚ v roce 2015 činila u jednotlivce 10 220,- Kč za měsíc.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované úpravy, zejména nároky na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí:

*Navrhovaná úprava bude mít dopad na státní rozpočet. Změna nad rámec stávající právní úpravy se dotkne ročně maximálně cca 10 243 studentů, resp. cca 43% z tohoto počtu - 4405 studentů doktorského studijního programu starších 26 let (vychází se z dostupných údajů k 31.12.2015) a vyžádá si ročně přímé výdaje ze státního rozpočtu v celkové výši cca **49 mil. Kč**.*

Na základě odhadů podle výběrového šetření Doktorandi 2014 je podíl pracujících studentů asi 57 %; na tyto se nová úprava nebude vztahovat. Přičemž zmíněný počet studentů dotčených novou úpravou, za které bude platit pojistné stát, bude reálně ještě nižší, neboť nebude zahrnovat studenty, kteří překročí standardní dobu studia.

Výše uvedené dostupné údaje z MŠMT nerozlišují studenty studující nad rámec standardní doby studia. Pokud by všichni doktorští studenti hypoteticky splnili podmínky návrhu (standardní doba studia + absence dalších příjmů ze zaměstnání), pak by se výdaje státního rozpočtu rovnaly cca 113 mil Kč.

Vyměřovací základ pro pojistné hrazené státem za osobu, za kterou je plátcem pojistného stát, je v současné době na základě § 3c zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, stanoven nařízením vlády č. 181/2016 Sb. s účinností od 1. ledna 2017 ve výši 6 814 Kč na kalendářní měsíc.

Pojistné vypočtené z tohoto vyměřovacího základu (výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období) činí 920 Kč měsíčně.

Pokud by byl počet studentů i v dalších letech obdobný jako v roce 2015, znamenalo by to ročně přímé výdaje ze státního rozpočtu v celkové výši cca 49 mil. Kč (4405 studentů x 920 Kč měsíčně x 12 měsíců = 48 631 200 Kč za rok), vezmeme-li v úvahu jen nepracující studenty.

Pro úplnost je možno poznamenat, že navrhovaným rozšířením okruhu studentů, za které platí pojistné stát, by mohly teoreticky vzniknout i nepřímé náklady v podobě ušlých příjmů zdravotních pojišťoven z pojistného zdravotního pojištění, které studenti v současnosti platí a jehož minimální výše (konkrétně 1 485 Kč/měsíc v případě studentů bez zdanitelných příjmů) je vyšší, než částka 920 Kč placená státem.